

Forurensningsforskriften

Kap 2

Louise Engan
Fylkesmannen i Nordland

Henvisninger

- *Forskrift om begrensnng av forurensning (forurensningsforskriften), kap. 2*
 - Vedtatt 1. juli 2004, revidert 1. juli 2009
- *Kommentar til f. forskriften kap. 2*
 - KLIF TA nr 2912/2012*
- *Veileder til f. forskriften kap. 2*
 - KLIF TA nr 2913/2012*

2-1 Formål

”..sikre at områder med forurenset grunn ikke medfører uakseptabel helse- og miljørisiko i omgivelsene.”

- Effektiv behandling av saker som omhandler terrenginngrep i forurenset grunn:
 - stille krav til ansvarlig om å legge frem nødvendig dokumentasjon i forkant av terrenginngrep
 - harmonisere saksbehandling etter kap. 2 med byggesaksbehandlingen

2-2 Virkeområde

*”... omfatter planlagt terrenginngrep der det har vært virksomhet som kan ha forurenset grunnen, det finnes tilkjørte forurensete masser eller det av andre årsaker er **grunn til å tro** at det er forurenset grunn”.*

2-2 virkeområde forts.

- Gjelder ikke tiltak i forurenset grunn som skjer uavhengig av planlagt bygging, f.eks myndighetenes initiativ til opprydding.
- Gjelder ikke tiltak ifm. kap. 22 i forurensningsforskriften; mudring og dumping i sjø og vassdrag

Ved tvil om gjeldende regelverk og myndighetsansvar ved gravetiltak på land som strekker seg ut i sjø:

=> FM og kommunen må bli enige

2-3 Definisjoner

- Forurensset grunn
 - Normverdi
 - Naturlig bakgrunnsnivå
 - Akseptkriterier
- Tiltakshaver
- Terrenginngrep

Forurenset grunn

Jord eller berggrunn der konsentrasjonen av helse- eller miljøfarlige stoffer overstiger fastsatte ***normverdier*** eller lokalt, naturlig ***bakgrunnsnivå***.

Normverdi

- Den grenseverdien for et stoff i jord der risikoen for helse/miljøeffekt inntreer.
- Knyttes til risikoen stoffet representerer.
- Uavhengig av arealbruk.

Naturlig bakgrunnsnivå

Grunn der konsentrasjon av uorganiske helse- eller miljøfarlige stoffer **ikke** overstiger ***lokalt naturlig bakgrunnsnivå der terrenginngrepet skal gjennomføres, anses ikke som forurenset.***

Eks:

Bakgrunnsnivået for arsen: 14 mg/kg.

Det påvises 12 mg/kg.

⇒ Jorda er ikke forurenset selv om normverdien for arsen er 8 mg/kg.

Ordet *uorganisk*: kun naturlig forekommende **tungmetaller** som kan regnes som «lokalt naturlig bakgrunnsnivå»

Akseptkriterier

”Beregnete konsentrasjoner av miljøgifter i grunnen som kan aksepteres på bakgrunn av en risikovurdering, basert på planlagt bruk av eiendommen og stedsspesifikke forhold”.

Utgangspunkt for beregning:

- Hva eksponeres mennesker /miljø for ved miljøgiftene
- Eksponeringen varierer med arealbruk
- En slags konkretisering og kvantifisering av miljømålene for et sted.

Beregningsmodell: www.klif.no eller www.miljoringen.no

Helsebaserte tilstandsklasser: forenkling av akseptkriteriene;
”standardiserte” akseptkriterier for ulike arealbruksformål.

Tiltakshaver

*”Den person eller foretak som terrenginngrepet utføres på vegne av, og som er ansvarlig for at tiltaket blir utført i samsvar med myndighetskrav”
(samme som i PBL)*

Terrenginngrep

”Graving, planering, masseuttak, utfylling og andre inngrep som kan medføre skade eller ulempe ved at eksisterende forurensning spres eller gjøres mindre tilgjengelig for oppryddingstiltak”.

- **PBL:** Gjelder ved ”vesentlige terrenginngrep” (bl.a. masseuttak og fylling)
 - **kap. 2:** Gjelder ved ”terrenginngrep”
- => **NB!** En del mindre terrenginngrep omfattes av kap. 2 selv om de ikke krever søknad og tillatelse etter PBL!

F.eks.: graving for kabel- og rørtraseer, fjernvarmeanlegg etc
= graving som gir masseoverskudd og omplassering av masser

2-4 Krav om undersøkelser

«**Dersom det er grunn til å tro at grunnen er forurenset**»

Tiltakshaver har et ansvar for å vurdere dette og evt. foreta undersøkelser for å avdekke omfanget og betydning

Kilder til informasjon:

- Tidligere aktivitet på eiendommen
- Matrikkelen
- Kommunen (reguleringsbestemmelser og historisk data)
- Grunnforurensning, www.klif.no/grunn

Ikke mistanke

Ingen videre undersøkelser

=> Vurderingen skal allikevel vedlegges
eventuell søknad etter PBL som oversendes
kommunen.

Ved mistanke

Grunnen er forurensset dersom konsentrasjon av kjemiske stoffer overskrider normverdier og/ eller bakgrunnsnivået for lokaliteten.

- Undersøkelser for å klarlegge omfanget og betydningen av denne.
- Vurdere evt. konflikter med planlagt arealbruk og andre berørte arealer / resipienter
- Vurderingen skal konkludere med om det er behov for tiltak mot forurensningen eller ikke:

=> Hvis ja; Utarbeide en tiltaksplan!

2-5 Krav om tiltak ved terrenginngrep i forurenset grunn

Forurenset masse skal;

- Fjernes og leveres til godkjent sluttbehandling
- evt. disponeres på eiendommen dersom normverdier, bakgrunnsverdier eller akseptkriterier for den aktuelle arealbruken overholdes.
- Anleggsarbeidene skal ikke medføre forurensning eller spredning av den

NB! Selv om tiltaket berører kun deler av en forurenset eiendom

=> kommunen kan kreve at hele/vesentlige deler av forurensningen fjernes dersom det har betydning for å stoppe/hindre spredning.

2-6 Krav til tiltaksplan

Tiltaksplanen skal som minimum sikre:

1. Ønsket miljøkvalitet i fht. planlagt arealbruk oppnås
2. Anleggsarbeidet ikke medfører forurensning
3. Forsvarlig disponering av forurensete masser

1. Ønsket miljøkvalitet i fht. planlagt arealbruk

Eksisterer det miljømål eller andre viktige brukerinteresser/ verneverdier knyttet til berørte arealer eller resipienter?

Kan være nedfelt i:

Lokale/regionale mål for miljøkvalitet i vannforekomster, nasjonale krav til drikkevannskvalitet, bevaringsverdige arter reguleringsbestemmelser, etc.

2. Anleggsarbeidet skal ikke medføre forurensning

Beskrive hva som gjøres for å hindre forurensning i forbindelse med:

- Graving
- Mellomlagring på egen tomt
- Øvrig anleggsarbeid

Mellomlagring og transport:

- Skal foregå slik at spredning ved utvasking, avrenning, støvflukt ol hindres.

3. Forsvarlig disponering av forurensede masser

- Omdisponeres på tomten?
- Leveres til godkjent deponi/mottak?
- Disponeres iht. særskilt tillatelse fra KLIF/
FM?

=> tillatelse vedlegges tiltaksplanen før godkjenning
hos kommunen

Innhold i tiltaksplan

- Utførte undersøkelser
- Fastsatte tilstandsklasser el. akseptkriterier
- Risiko for spredning under arbeidet og etter avslutning
- Tiltak og tidsplan for gjennomføring av tiltak
- Disponering av forurenset masse
- Kontroll og overvåking under og etter terrenginngrepet, hvis behov
- Dokumentasjon på at tiltakene gjennomføres av godkjente foretak

2-7 Krav til faglige kvalifikasjoner

Kommunen kan sette krav til bruk av foretak med *særlig faglig kompetanse*.

- Foretak som arbeider med forurenset grunn skal være godkjent iht. PBL forskrift om godkjenning av foretak for ansvarsrett.

NB! Kommunen kan stille ytterligere kompetansekrav hvis nødvendig:

- Vesentlig forurensningsomfang
 - Tiltak som er unntatt byggesaksbehandling etter PBL
 - Hvis kommunen har ikke tilstrekkelig kompetanse/ressurser til tett oppfølging og vurdering av faglig innhold i tiltaksplanen.
-
- Oversikt over miljøtekniske konsulenter (NB! Ingen godkjenningsliste!)
=> www.klif.no/naringsliv

2-8 Godkjenning av tiltaksplan

”Tiltaksplanen skal godkjennes av kommunen”.

- Godkjenningen skal foreligge før byggetillatelse gis
- Kommunen kan kreve ytterligere undersøkelser og krav til innholdet i tiltaksplanen utover 2-6.

NB! Godkjenningen innebærer ikke at kommunen har godkjent disponeringen av massene. Ansvaret for dette ligger på tiltakshaver.

2-9 Gjennomføring av tiltak, rapportering mm.

- Tiltakshaver skal til enhver tid kunne dokumentere at arbeidene skjer i samsvar med kap. 2 og tiltaksplanen
- Avvik skal godkjennes av kommunen
- ”Umiddelbart etter” tiltakene er gjennomført, skal sluttrapport oversendes (**ca. 3 mnd**).
- Hvis overvåking: Regelmessig rapportering iht. krav, samt når overvåkingen avsluttes.
- Eiendommen skal registreres i databasen Grunnforurensning
- Ved gjenværende forurensning: Nye inngrep kan ikke utføres før kommunen er varslet og har godkjent inngrepet

2-10 Plikt til å stanse igangsatt terrenginngrep dersom det oppdages forurensning i grunnen

”Dersom det først oppdages forurensning eller det oppstår mistanke om dette etter at terrenginngrepet er igangsatt, skal alt arbeid som kan utløse spredningsfare stanses”.

=> ny prosess med undersøkelse og risikovurdering

Tiltakshaver må ha en beredskapsplan for å oppdage forurensning i grunnen som ikke var kjent før gravearbeidene startet.

- Arbeidene må stanses
- Faglig ekspertise tilkalles (brannvesen)
- Tiltak og varsling for å hindre akutt forurensning må iverksettes
 - Unngå helseskade/bruk verneutstyr

2-10 forts

Løsninger for mellomlagring av forurensede eller ”mistenkelige” masser på eiendommen kan vurderes av kommunen.

- Stilles krav mht. spredningsfare.

NB! Mellomlagring av forurensede masser må søkes til FM

2-11 Tilsyn og kontroll

Kommunen fører tilsyn med at bestemmelsene i kap. 2 følges:

- Kan treffe enkeltvedtak etter bestemmelsene i FL 7:
 - Kan kreve at det gjennomføres tiltak
 - Kan kreve stans i tiltaksarbeidet
 - Kan fastsette tvangsmulkt og begjære påtale

NB! Ved avvik fra tiltaksplan skal dette godkjennes på forhånd.

- *FM er klageinstans for kommunens vedtak.*

2-12 Gebyrer

”Kommunen kan fastsette forskrift om gebyr for saksbehandling og kontroll”.

Lovens øvre grense for gebyr er *selvkost* (skal ikke overstige kommunens kostnader)

Gebyrreglene anbefales å følge de samme prinsipper for byggesaker etter PBL:

- PBL 109, gebyrregulativ
- 36 i forskrift om saksbehandling og kontroll i byggesaker (byggesaksforskriften) + veiledningsmaterialet til denne

2–13 Fastsettelse av stoffer og normverdier

Vedlegg 1: Oversikt over stoffer det er utarbeidet normverdier for.

Endring og utvidelse av listen og normverdiene innebærer *forskriftsendring*.

Analyser ved grunnundersøkelser:

- ”Normpakke”

Takk for oppmerksomheten!

Følg oss gjerne på nett:

Hjemmeside: fmno.no

Miljøstatus: miljostatus.no

Facebook.com/[FylkesmannenNO](https://www.facebook.com/FylkesmannenNO)

Twitter.com/[#fmno](https://twitter.com/FMNordland)

